

Uvodnik

Globalne in lokalne perspektive pedagogike

Odnos med globalnim in lokalnim je postal ena od ključnih napetosti sodobnega premišljevanja o pedagogiki in praksah, ki izhajajo iz nje. V kontekstu hitrih sprememb, značilnih za sodobne družbe, pedagogika kot znanstvena disciplina pomembno prispeva k reševanju družbenih izzivov, saj krepi temeljne vrednote in usmerja izobraževanje k bolj humani, trajnostni in socialno pravični družbi. Prva tematska številka revije *Sodobna pedagogika* v letu 2026, posvečena *globalnim in lokalnim perspektivam pedagogike*, se torej ukvarja prav s to dinamično medsebojno povezantostjo.

Številka je nastala na podlagi 2. mednarodne znanstvene konference *Globalne in lokalne perspektive pedagogike*, ki je potekala od 11. do 13. junija 2025 na Filozofski fakulteti Univerze Josipa Juraja Strossmayerja v Osijeku. Konferenca je bila organizirana v sodelovanju Oddelka za pedagogiko omenjene fakultete, Oddelka za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani ter Hrvaške akademije znanosti in umetnosti oziroma njenega Centra za znanstveno delo v Vinkovcih.

Prispevki, ki so zbrani v tej izdaji, razmerja med globalnim in lokalnim ne obravnavajo kot nasprotje, temveč kot tvorno področje medsebojnega sodelovanja in dogovarjanja o izobraževalnih vrednotah, politikah, raziskovalnih paradigmah in strokovnih praksah. Učinkovito odzivanje na sodobne družbene izzive zahteva mednarodno sodelovanje, odzivnost na lokalne potrebe in kulturne posebnosti, hkrati pa spodbuja kontekstu prilagojene pristope. V skladu s tem se tematska številka posebej osredotoča na inovativne, teoretično utemeljene in empirično podprte pristope k tej aktualni in pomembni temi.

Tematska izdaja obsega 12 prispevkov, predstavljenih na konferenci, od katerih jih je 11 objavljenih v angleščini in eden v slovenščini. Prispevki obravnavajo vrsto medsebojno povezanih tem, med drugim vzgojno-izobraževalne inovacije, spremembe in izzive, strokovno učenje in razvoj učiteljev, umetno inteligenco v visokem šolstvu ter raziskave na področju poučevanja in učenja. Teme, ki se jih lotevajo avtorji prispevkov, se nanašajo na različne ravni izobraževanja in usposabljanja, od predšolske do univerzitetne. Skozi prispevke lahko bolje razumemo, kako globalni trendi in lokalni konteksti medsebojno oblikujejo pedagoško teorijo, institucionalno prakso in poklicno odgovornost. Skupna zaveza avtorjev pa je nadgradnja strokovnega znanja, kar je pomembno tako na mednarodni kot tudi na lokalni ravni.

Posebno pozornost, poleg drugih pomembnih tem, v tej številki namenjamo vlogi učitelja. Sodobne spremembe v vzgoji in izobraževanju povečujejo pričakovanja do učiteljev, zlasti pri posredovanju med politiko, raziskovanjem in vsakdanjo prakso. Zato v ospredje postavljamo niz medsebojno povezanih vprašanj: kako bolj učinkovito povezati znanstveno raziskovanje in prakso? Kako ustrezno podpreti učitelje pri odzivu na nove zahteve in kompleksnost ter kompleksna poklicna pričakovanja? Katere so ključne kompetence učiteljev v 21. stoletju? Kako

naj se izobražujejo bodoči učitelji, da bodo lahko delovali kot nosilci sprememb in spodbujali preoblikovanje vzgoje in izobraževanja? In kako se uspešno soočati z različnimi neoliberalnimi družbenimi pritiski na sodobni vzgojno-izobraževalni proces?

Uvodne tri razprave, ki so nastale na podlagi plenarnih predavanj na konferenci, v središče analize postavljajo izobraževanje učiteljev in njihovo poklicno vlogo. Kljub različnim poudarkom avtorjev se ti strinjajo, da je treba okrepiti povezavo med raziskovanjem in vzgojno-izobraževalno prakso ter opredeliti kompetence učiteljev, ki ustrezajo zahtevam 21. stoletja. Učitelji so predstavljeni kot reflektivni strokovnjaki in aktivni nosilci sprememb, sposobni slediti zapletenim globalnim razvojnim trendom, hkrati pa ostajajo odzivni na lokalne izzive.

V prvem članku z naslovom *Visokošolski učitelji med ovirami in spodbudami pri poučevanju raziskovalno podprte prakse na Poljskem, Portugalskem in Madžarskem: ugotovitve iz fokusnih skupin* avtorice **Marta Kowalczuk-Wałęziak, Rita Tavares de Sousa, Amélia Lopes** in **Erika Kopp** na podlagi izsledkov širše raziskave proučujejo, kako visokošolski učitelji na Poljskem, Portugalskem in Madžarskem premagujejo ovire in izkoriščajo možnosti, povezane s poučevanjem raziskovalno podprte prakse (*research-informed practice – RIP*) v okviru začetnega izobraževanja učiteljev. Avtorice v prispevku oblikujejo priporočila za krepitev tega procesa. Analizirajo odgovore, ki so jih pridobile v fokusnih skupinah z 21 visokošolskimi učitelji na Poljskem, Portugalskem in Madžarskem. Analiza pridobljenih podatkov je po eni strani razkrila vrsto institucionalnih in kurikularnih ovir, ki otežujejo prizadevanja visokošolskih učiteljev pri poučevanju raziskovalno podprte prakse, po drugi strani pa tako individualne kot kolektivne strategije, ki kljub tem omejitvam podpirajo in ohranjajo ta prizadevanja. Avtorice ugotavljajo, da zahteva ohranjanje raziskovalno podprte prakse v okviru začetnega izobraževanja učiteljev sistemsko podporo, ki usklajuje politike, institucionalne okvire in profesionalne kulture ter presega zanašanje na izolirana prizadevanja posameznikov. Avtorice poudarjajo tudi nujnost ponovne konceptualizacije profesionalnosti visokošolskih učiteljev, kjer naj se jim prizna tako njihova vloga aktivnih soustvarjalcev znanja kot tudi vloga posrednikov med raziskovanjem in prakso, ne zgolj izvajalcev zunanjih določil.

Peter Kelly v drugem prispevku z naslovom *Izsledki raziskav v funkciji spreminjanja pedagoške prakse: utemeljitev metodološkega pluralizma in strokovnega povezovanja učiteljev*, ki je, tako kot predhodni, nastal na podlagi plenarne predavanja na konferenci, proučuje prevlado t. i. na dokazih temelječega gibanja (*evidence movement*). Gre za globalno pobudo, ki je utemeljena na načelu »kaj deluje« ter spodbuja uporabo rigoroznih raziskav in podatkov pri oblikovanju javnih politik. Avtor problematizira prenos raziskovalnih pristopov, ki nastajajo v medicini, v kontekst vzgoje in izobraževanja, ter opozarja na omejen vpliv, ki so ga takšni raziskovalni pristopi doslej imeli na dejanski razvoj šolske prakse. Namesto tega predlaga njihovo dopolnjevanje z drugimi raziskovalnimi pristopi. Meni, da ozko opredeljen na dokazih temelječ pristop ne more ustrezno zajeti kompleksnosti vzgojno-izobraževalne prakse, zato zagovarja metodološki pluralizem v kombinaciji z okrepljenim profesionalnim sodelovanjem. Poudarja, da je raba raziskav v vzgoji in izobraževanju v veliki meri odvisna od institucionalnih

in profesionalnih kontekstov, v katerih delujejo učitelji. Kot nujne osnovne zahteve za učinkovito uporabo raziskav navaja širši dostop učiteljev do raziskav, trajno vključenost v različne raziskovalne skupnosti ter vodenje, ki podpira raziskovanje in refleksijo prakse. Kot ključne pogoje za doseg te zahtev pa opredeli sodelovalno vodenje, inkluzivno šolsko kulturo in strateško rabo tehnologije. Tak pristop res vključuje pomembne organizacijske in kulturne spremembe, a avtor meni, da hkrati omogoča tudi bolj premišljene oblike vzgoje in izobraževanja v vse bolj kompleksnih in spreminjajočih se družbenih okoliščinah.

Uvodni del prinaša še prispevek **Marije Sablić** in **Renate Jukić** z naslovom *Razvoj tridimenzionalnega integrativnega modela kompetenc učiteljev skozi sistematični pregled kompetenc učiteljev za izobraževanje v 21. stoletju*. Avtorici sta opravili sistematični pregled literature področja v skladu s smernicami PRISMA in v prispevku predstavili nekatere že razvite modele kompetenc učiteljev. Pri tem sta identificirali razlike med pedagoškimi in didaktičnimi kompetencami, hkrati pa analizirata, kako sodobna literatura razširja tradicionalno razumevanje kompetenc učiteljev. Na tej podlagi sta razvili tridimenzionalni integrativni model kompetenc učiteljev (TRI-model), ki združuje temeljne pedagoške in didaktične kompetence s sodobnimi zahtevami, povezanimi z digitalizacijo, globalizacijo, okoljskimi izzivi in spreminjajočimi se značilnostmi novih generacij učencev. Na temelju TRI-modela, ki sloni na trdni strokovno premišljeni vsebinski zasnovi, avtorici predlagata dinamičen in večdimenzionalen okvir, ki presega linearne kompetenčne strukture, saj prek kontinuiranega refleksivnega delovanja povezuje uveljavljene pedagoške temelje s sodobnimi zahtevami. Model, ki se opira na sintezo mednarodnih znanstvenih dognanj in upošteva kontekst hrvaške izobraževalne prakse, poudarja kontekstualno prilagodljivost in nenehen strokovni razvoj. Predstavljen je kot konceptualni vodnik za stalno strokovno rast in ne kot končna ali fiksna rešitev vprašanja kompetenc učiteljev.

V nadaljevanju sledijo različni teoretični in empirični članki, ki nadalje proučujejo pedagoško perspektivo na globalni in lokalni ravni.

Daliborka Luketić in **Marina Diković** v prispevku z naslovom *Umetna inteligenca v visokošolskem izobraževanju: uporaba, stališča in zaupanje med hrvaškimi visokošolskimi učitelji* predstavljata raziskavo, izvedeno med 210 visokošolskimi učitelji in asistenti s področja družboslovja in humanistike na Hrvaškem. Raziskava proučuje ključne dejavnike, ki vplivajo na zaupanje visokošolskih učiteljev v umetno inteligenco in njihov odnos do nje pri poučevanju, pri čemer se osredotoča na splošni odnos do umetne inteligence, pretekle izkušnje z orodji umetne inteligence, dojemanje vloge umetne inteligence v akademskem svetu in individualne značilnosti učiteljev. Podatki so bili zbrani z uporabo prilagojenih različic lestvice zaupanja učiteljev (Nazaretsky idr. 2022) in lestvice odnosa do umetne inteligence (Stein idr. 2024), skupaj z dodatnimi relevantnimi konstrukti. Ugotovitve kažejo, da je zaupanje učiteljev v umetno inteligenco večdimenzionalni konstrukt, ki ga avtorici konceptualizirata in empirično potrjujeta s tremi dejavniki: zaznana pedagoška vrednost umetne inteligence, zaupanje, ki temelji na poznavanju in uporabnosti (zanašanje na umetno inteligenco na podlagi izkušenj), in pomisleki ter razlogi za nezaupanje v umetno inteligenco.

V teoretičnem članku *Znanje učiteljev med teorijo in prakso: epistemološka refleksija* **Blanka Runtić** in **Matilda Karamatić Brčić** znanje postavljata kot temeljni element poklicne identitete učiteljev in ključni dejavnik kakovosti izobraževanja. Članek začneta s konceptualno opredelitvijo znanja učiteljev, in sicer ga opredeljujeta kot celoten spekter teoretičnega in praktičnega znanja, ki podpira poklicno delo učitelja. Čeprav se znanje učiteljev že dolgo proučuje s psihološkega, sociološkega in pedagoškega vidika, avtorici trdita, da je potrebna globlja epistemološka razprava, da bi to znanje umestili v širše filozofske tradicije. Zato je njun cilj razmisliti o epistemoloških temeljih znanja učiteljev in razpravljati o njihovih posledicah za sodobno strokovno učenje. Avtorici razvijeta integrativni okvir, ki je strukturiran okoli šestih medsebojno povezanih perspektiv: empirizma, racionalizma, konstruktivizma, pragmatizma, kritičnega racionalizma in socialne epistemologije, skozi katere se interpretira strokovno znanje učiteljev. V središču tega okvira je znanje učiteljev kot dinamičen konstrukt, ki ga oblikujejo številne intelektualne tradicije, in ne znanje kot fiksna kategorija. Model poudarja nenehno povezovanje med raziskovanjem in vsakdanjo prakso v razredu, pri čemer je v ospredju dialog med teorijo in dejanji. Posebna pozornost avtoric je namenjena sodobnima modeloma učiteljevega znanja – Shulmanovemu pedagoškemu vsebinskemu znanju (PCK) ter Mishrovemu in Koehlerjevemu pedagoškotehnoškemu vsebinskemu znanju (TPACK). Ta dva modela sta interpretirana skozi širši epistemološki okvir. Avtorici ugotavljata, da je znanje učiteljev po naravi večdimenzionalno in se razvija skozi refleksijo, strokovno sodelovanje in vseživljenjsko učenje. Trdita, da takšno razumevanje predpostavlja strokovni razvoj, ki priznava kompleksnost, spremenljivost in nenehno razvijanje znanja učiteljev v sodobni družbi znanja. Ta perspektiva podpira pedagoško okolje, ki odraža konstruktivistična načela, na katerih temelji sodobno izobraževanje.

Članek **Zvonimirja Komarja** z naslovom *Konceptualizacija enotnosti teorije in prakse v pedagogiki na podlagi Aristotelovih pojmov theoria in praxis* obravnava dolgoletni problem odnosa med teorijo in prakso v pedagogiki, pri čemer zagovarja njuno bistveno enotnost namesto konceptualne ločitve. Avtor se opira na Aristotelovo pojmovanje prakse kot dejavnosti, ki ima namen sama zase. Dejstvo, da ima praxis namen sama zase, jo naredi pedagoško ustrezno, saj pedagoška praksa ne sme biti usmerjena v izobraževanje za vnaprej določen izid (fiksna teorija), ampak mora implicitno izobraževati skozi lastno dejavnost. Pedagoška praksa ni sredstvo za doseganje cilja zunaj nje same. Avtor nadalje obravnava Aristotelovo pojmovanje teorije ter predlaga sintezo teorije in prakse, ki se upira skrčenju teorije na fiksno znanje, empirično potrditev ali induktivno generalizacijo. Namesto tega je teorija pojmovana kot dejavnost, ki se uresničuje v praksi in skozi njo, medtem ko se pokaže, da sama praksa vsebuje nujno teoretično dimenzijo. S tem, ko ta argument postavi v dialog s Herbartovo zgodnjo artikulacijo moderne pedagogike, avtor ponovno obravnava temeljna vprašanja legitimnosti in ciljev izobraževanja. Enotnost teorije in prakse je na koncu predstavljena kot konceptualno pomembna za razumevanje pedagoškega takta kot opredeljujoče značilnosti pedagoške prakse, hkrati pa spodbuja razmišljanje o izobraževanju učiteljev in metodologijah pedagoškega raziskovanja v luči neločljivega odnosa med teorijo in prakso.

Sara Kakuk Fridl in **Nemanja Spasenovski** se v teoretičnem prispevku z naslovom *Vprašanje pedagoškega namena in cilja v sodobni potrošniški družbi* ukvarjata z vprašanjem poslanstva in ciljev vzgoje in izobraževanja v obdobju potrošništva. Izhajata s pozicije, da je pedagogika, ki jo razumeta kot avtonomno deskriptivno-normativno znanost, edina disciplina, ki lahko opredeli poslanstvo in cilje vzgoje in izobraževanja. Svojo argumentacijo razvijeta v treh korakih. Najprej utemeljmeta vprašanje pedagoškega poslanstva v ontološkem smislu. Vzgojo in izobraževanje opredelita kot proces oblikovanja (*Bildung*), skozi katerega človek razume, uresničuje in presega samega sebe, zato cilj vzgoje in izobraževanja ne bi smel biti določen z zunanjimi ekonomskimi ali političnimi zahtevami, temveč mora izhajati iz ideje človeka kot svobodnega, moralnega in samopresegačnega se subjekta. Drugič, avtorja potrjujeta epistemološko avtonomnost pedagogike. Pedagogike ne razumeta kot vrednotno nevtralnega, praktičnega področja, temveč kot vedo, ki združuje opisno analizo vzgojno-izobraževalne resničnosti z normativnimi smernicami o tem, kaj naj bi vzgoja in izobraževanje dosegla. Na tem temelju ima pedagogika tako pravico kot odgovornost opredeliti poslanstvo in cilje vzgoje in izobraževanja. Tretjič, avtorja na podlagi teoretične analize potrošništvo opredelita kot pedagoški problem. Ugotavljata, da potrošništvo izpodriva pedagoško teleologijo, tako da vzgojo in izobraževanje opredeljuje kot tržni storitvi, usmerjeni v doseganje rezultatov, zaposljivost in konkurenčnost. Takšna vzgojno-izobraževalna resničnost nadomešča vrednotno utemeljeno razsodnost z instrumentalno racionalnostjo ter zvede vzgojo in izobraževanje na prilagajanje in proizvodnjo. Omenjeni teoretični prispevek odpira pomemben teoretični pogled na potrošništvo kot silo, ki ogroža temeljne pogoje vzgoje in izobraževanja v funkciji oblikovanja človeka.

Petra Bučević in **Ida Somolanji Tokić** v prispevku z naslovom *Med trgom in poslanstvom: zasebni vrtci v kontekstu poblagovljenja in tržnih praks* proučujeta, kako ravnateljji zasebnih vrtcev na Hrvaškem opredeljujejo svoje pedagoško poslanstvo ter kako cilje vrtca prilagajajo različnim zunanjim zahtevam. Avtorici opozarjata, da je takšno usklajevanje pri zasebnih ustanovah posebej zahtevno tudi zaradi različnih tržnih pritiskov. Ker zasebne ustanove na Hrvaškem delujejo zunaj sistema javnega financiranja, morajo uravnotežiti prepoznavnost, konkurenčnost in pričakovanja staršev, hkrati pa varovati svojo pedagoško integriteto. Avtorici sta opravili kvalitativno tematsko analizo 25 strukturiranih pisnih intervjujev. Skozi analizo sta ugotovili, da si ravnateljji kljub različnim pritiskom, ki jih zaznamujejo neoliberalna pričakovanja glede prepoznavnosti ustanov, prizadevajo ohraniti pedagoške vrednote in svoje temeljno poslanstvo. Ravnateljji se zavedajo različnih sistemskih neenakosti in ohranjajo svoje moralno vodilo pred tržno logiko, saj postavljajo v ospredje pedagoške vrednote, strokovno integriteto, pa tudi dobro počutje otrok. Čeprav ima oblika takšne kvalitativne raziskave svoje omejitve, so njune ugotovitve, kot menita avtorici, lahko spodbuda za prihodnje raziskave, v katerih bi bilo smiselno podobna raziskovalna vprašanja proučiti tudi pri vzgojiteljih, starših in oblikovalcih politik, s čimer bi lahko še dodatno preverili, kako se pedagoško poslanstvo sooblikuje v različnih institucionalnih in političnih kontekstih.

Karlo Bojčić je avtor prispevka z naslovom *Vloga sociodemografskih dejavnikov pri oblikovanju medijskih preferenc otrok ter povezanost med izpostavljenostjo nasilnim vsebinam in fizično agresivnim vedenjem*. Avtor proučuje povezanost med izpostavljenostjo predšolskih otrok in otrok v prvih razredih osnovne šole nasilnim medijskim vsebinam ter pojavnostjo fizične agresije, kar je zelo aktualna in zanimiva tematika. To vprašanje je bilo v preteklosti že obsežno raziskano, raziskave pa so pogosto utemeljene na Bandurovi teoriji socialnega učenja. Avtor prispevka se osredotoča predvsem na proučevanje sociodemografskih razlik ter na povezavo med izpostavljenostjo nasilnim medijskim vsebinam in fizično agresivnim vedenjem otrok. Raziskava, predstavljena v prispevku, je potekala v treh fazah. V prvi fazi so starši izpolnili vprašalnik s sociodemografskimi podatki o svojih otrocih, v drugi fazi so bili intervjuvani otroci, v tretji fazi pa so bile analizirane priljubljene medijske vsebine otrok, s čimer je bila ovrednotena stopnja prisotnosti nasilnih vsebin med njimi. Ugotovitve raziskave so pokazale povezanost med izpostavljenostjo nasilnim medijskim vsebinam in večjo pogostostjo fizično agresivnega vedenja pri otrocih. Identificirane so bile tudi razlike glede na spol in starost v medijskih preferencah otrok, pri čemer so dečki in starejši otroci pogosteje izbirali nasilne vsebine. Avtor v zaključku prispevka opozori predvsem na pomen medijske pismenosti in aktivnega starševskega posredovanja pri oblikovanju medijskih navad otrok. S tem prispevkom avtor pomembno prispeva k preprečevanju negativnih vplivov nasilnih medijskih vsebin na socialni in vedenjski razvoj mlajših otrok.

Dunja Anđić, Renata Čepić in Sanja Tatalović Vorkapić v prispevku z naslovom *Transformativna pedagogika za kompetence trajnostnega razvoja: vloga strokovnega razvoja in osebnosti učiteljev* proučujejo povezavo med samoceno strokovnih kompetenc učiteljev razrednega in predmetnega pouka, kompetencami trajnostnega razvoja (razmišljanje in delovanje, komunikacija in odnosi, didaktično-metodične strategije), osebnostnimi lastnostmi (ekstravertnost, vestnost, prijetnost, čustvena stabilnost in odprtost) ter oceno njihovega usposabljanja skozi različne oblike izobraževanja: začetno izobraževanje, strokovni razvoj in samostojno učenje. V raziskavi je sodelovalo 335 učiteljev razrednega in 537 učiteljev predmetnega pouka na Hrvaškem. Avtorice so ugotovile, da obstajajo statistično pomembne razlike med učitelji razrednega in predmetnega pouka. Potrdile so, da osebnostne lastnosti, oblike izobraževanja, strokovne kompetence in delovno mesto različno prispevajo k razvoju kompetenc učiteljev za trajnostni razvoj. Ugotovitve te raziskave, podobno kot ugotovitve nekaterih drugih raziskav, poudarjajo pomen osebnostnih lastnosti in vseživljenjskega strokovnega razvoja učiteljev. Avtorice menijo, da bi bile nujne nadaljnje raziskave, ki bi omogočile globlje razumevanje pogojev in dejavnikov, ki oblikujejo učiteljeve kompetence na področju trajnostnega razvoja.

Angleški sklop revije zaključuje strokovni prispevek, ki je nastal v sodelovanju med avtorico s Hrvaškega **Maggie Martino Kodba** in avtoricama iz Slovenije **Melito Zemljak Jontes** in **Andrejo Kozmus**, pod naslovom *Spodbujanje večjezičnosti in medkulturnosti: aplikacija Sloify za učenje slovenskega jezika*. Avtorice se ukvarjajo s tematiko večjezičnosti in vključevanja, osredotočeno predvsem na priseljence iz držav nekdanje skupne države Jugoslavije v Slo-

venijo. Pri tem opozarjajo, da različne mednarodne in nacionalne politike sicer poudarjajo pomen večjezičnosti, a slovenska zakonodaja dejansko podpira učenje slovenskega jezika le za študente in odrasle iz tretjih držav, ne pa tudi za odrasle državljanke različnih držav Evropske unije. Avtorice ugotavljajo, da je ohranjanje prvega jezika priseljencev odvisno od različnih šolskih praks, prav tako pa tudi od kvalifikacije učiteljev in različnih stališč do priseljencev. V tem kontekstu so proučile aplikacijo *Slovify*, ki je nastala v skladu s *Skupnim evropskim referenčnim okvirom za jezike* z namenom izboljšanja dostopnosti in omogočanja začetnega učenja slovenskega jezika za študente in druge odrasle govorce hrvaškega jezika. Aplikacija poleg učenja jezika vključuje tudi vsebine, ki uporabnike seznanjajo s slovensko kulturo, družbenimi normami in procesom integracije v novo okolje. Združuje digitalne inovacije, jezikovno in kulturno prilagodljivost ter upošteva globalne pedagoške standarde. Avtorice aplikacijo predstavljajo kot primer dobre prakse, kako lahko izobraževalna tehnologija podpira vključevanje, premaguje medkulturne ovire in spodbuja sodelovanje.

S tematiko medkulturnosti se v zadnjem prispevku te tematske številke z naslovom *Nekateri vidiki usposabljanja učiteljev za učinkovito podporo učencem priseljencem na Primorskem in v Zasavju*, ki je objavljen v slovenskem jeziku, ukvarjata tudi **Sara Brezigar** in **Kaja Strgaršek**. Avtorici je njem predstavitna delne rezultate eksplorativne pilotne študije o usposobljenosti učiteljev za delo z učenci priseljenci v dveh slovenskih regijah, na Primorskem in Zasavju, v kateri je sodelovalo 105 učiteljev razrednega pouka s šestih izbranih šol. Avtorici sta proučevali, v kolikšni meri učitelji poznajo smernice in pristope za učinkovito podporo učencem priseljencem in ali pri usposabljanju učiteljev obstajajo razlike med omenjenima regijama. Ugotovili sta, da imajo v raziskavo vključeni učitelji praviloma dobro izhodiščno poznavanje smernic in ustreznih pristopov za delo z učenci priseljenci, vendar da je za naprednejše, res vključujoče medkulturne prakse potrebno tudi poglobljeno razumevanje omenjenih konceptov, poleg tega pa tudi ciljna usposabljanja, še posebej na področju poučevanja slovenščine kot drugega jezika. Nekoliko večja aktivnost učiteljev na Primorskem pri usposabljanju pa, kot opozorita avtorici, morda kaže na potrebo po spremljanju morebitnih regionalnih razlik pri usposabljanju in usposobljenosti učiteljev.

Bralce vabimo, da proučijo članke, zbrane v tej številki, in jih sprejmejo kot izhodišče za dialog in sodelovanje, ki ju pedagogika kot znanstvena disciplina, oblikovana z lokalno in globalno kompleksnostjo, nenehno zahteva.

Senka Žižanović in Katja Jeznik,
tematski urednici